

ملاحظات مهم اجرایی شدن «مکانسیم تنظیم مرزی کربن (تعرفه کربن)» بر تجارت کالاها

الهه رحیم دوست^۱

چکیده

اعمال سازوکارهای تنظیم مرزی کربن یا تعرفه‌های کربن به‌عنوان ابزار مقابله با نشت کربن و کاهش رقابت‌پذیری تولیدات با محتوای کربن بیشتر، از سوی اتحادیه اروپا در قالب مرحله گذار انرژی از اکتبر سال ۲۰۲۳ اجرایی شد. برخی کشورها از جمله ایالات متحده آمریکا و ژاپن نیز اعمال سیاست مشابهی را پیش‌بینی کرده‌اند. نظر به اینکه اتحادیه اروپا اعلام کرده است که تعرفه‌های کربن را ابتدا بر صنایع انرژی‌بر اعمال خواهد کرد، این مسئله موجب کاهش رقابت‌پذیری کالاهایی خواهد شد که محتوای کربن بیشتری در تولید آن‌ها به کار رفته است. چنانچه این سازوکارها در تجارت بین‌الملل فراگیر شود، حتی اگر تحریم‌ها علیه اقتصاد کشور نیز برداشته شود، تولید و صادرات کالاهای با محتوای کربن بالا از جمله فولاد و پتروشیمی با کاهش رقابت‌پذیری و افزایش قیمت مواجه خواهند شد. بنابراین، کشور ناگزیر از بازاندیشی و تطبیق سیاست‌های تجاری با الگوهای در حال تحول تجارت جهانی در مواجهه هوشمندانه با رویکرد کشورهای دنیا در خصوص مسئله تغییر اقلیم است. افزون‌بر مواجهه هوشمندانه با الزامات محیط‌زیستی و تغییر اقلیم، توسعه به‌کارگیری انرژی‌های تجدیدپذیر در کشور در کنار استفاده از ظرفیت صندوق‌های بین‌المللی حمایت از کاهش کربن در صنایع عمده می‌تواند در دستور کار قرار گیرد.

واژگان کلیدی: سازوکار تنظیم مرزی کربن، تجارت بین‌الملل، تغییر اقلیم.

مقدمه

حاصل نشد، اما درج عبارت «گذار تدریجی از سوخت‌های فسیلی در نظام‌های انرژی به شیوه‌ای منصفانه، منظم و عادلانه»^۲ در متن نهایی موسوم به اجماع امارات که برای نخستین‌بار در متون مذاکرات جهانی اقلیمی آورده شد، آغازی برای کنار گذاشتن تدریجی نفت و گاز از نظام انرژی جهان تلقی می‌شود. در این راستا، فعالیت‌های مرتبط با تجارت بین‌الملل به‌ویژه دو بخش اصلی حمل‌ونقل و تولید

امروزه نگرانی‌های محیط‌زیستی به مسئله جدی و مهم در مناسبات بین‌المللی تبدیل شده و نوع و چگونگی واکنش به این مسئله در میان کشورها و سازمان‌های بین‌المللی در حال تغییر و تحول است. برای مثال، در مذاکرات کاپ ۲۸ که در اواخر سال ۲۰۲۳ در امارات برگزار شد، در مورد «حذف کامل سوخت‌های فسیلی» که بیش از ۱۰۰ کشور خواستار آن شده بودند، اجماعی

rahimdoust_82@yahoo.com

۱. دانش‌آموخته کارشناسی ارشد اقتصاد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

2. Transitioning away from fossil fuels in energy systems, in a just, orderly and equitable manner.

می‌شود. در بخش سوم، ملاحظات امنیت اقتصادی مترتب بر موضوع مورد بررسی قرار می‌گیرد و بخش آخر به نتیجه‌گیری و ارائه راهکارها اختصاص دارد.

این سازوکار در ابتدا برای واردات برخی کالاها که شدت کربن در فرایند تولید آنها بالاست و در معرض خطر عمده نشت کربن هستند از جمله سیمان، آهن، فولاد، آلومینیوم، کود، برق و هیدروژن اعمال می‌شود.

از جمله علل اصلی انتشار دی‌اکسید کربن در جهان شناخته می‌شود. مطابق برآوردهای صورت گرفته، سهم تجارت جهانی در تغییرات آب‌وهوایی بین ۲۰ تا ۳۰ درصد تخمین زده می‌شود. از این رو ضرورت کربن‌زدایی تجارت بین‌المللی و استفاده از ابزارهای مختلف برای دستیابی به این هدف، بیش‌ازپیش از سوی کشورها اهمیت می‌یابد. اجرای سازوکارهای قیمت‌گذاری کربن و در ادامه، تنظیم مرزی کربن^۱ که مدتی پیش در پارلمان و شورای اتحادیه اروپا مورد تصویب قرار گرفت و از اول اکتبر سال ۲۰۲۳ اجرایی شد، در راستای قاعده‌سازی‌های نوین در حوزه تجارت و تغییرات اقلیمی تلقی می‌شود.

۱- دلایل شکل‌گیری سازوکار تنظیم مرزی کربن

تحلیلگران تغییر اقلیم معتقدند آنچه برخی دولت‌های بزرگ انتشاردهنده گازهای گلخانه‌ای را متقاعد به حمایت از پروتکل کیوتو نکرد، کاهش رقابت‌پذیری تولیدات آنها و نیز نشت کربن (انتقال صنایع با درجه آلودگی بیشتر) به کشورهایی که تعهدی برای کاهش انتشار نداشتند، بود. در این راستا، برخی کشورها، سیاست‌ها و ابزارهایی را برای حفظ رقابت‌پذیری تولیدات خود و مقابله با نشت کربن طراحی و اجرا کردند.

اتحادیه اروپا برای حفظ رقابت‌پذیری تولیدات خود و مقابله با نشت کربن، سازوکار تنظیمات مرزی کربن را که در توافق سبز این اتحادیه آورده شده، با عنوان دوره گذار ۴ اجرایی کرده است و مرحله قطعی آن را از سال ۲۰۲۶ اجرایی خواهد کرد. ایالات متحده

با توجه به آثاری که اجرای سازوکار یادشده بر اقتصاد شرکای تجاری این اتحادیه دارد، اتخاذ سیاست مشابه از سوی دیگر کشورها در مناطق دیگر دنیا موجب گسترش بیشتر این رویکرد می‌شود و تأثیر زیادی بر میزان رقابت‌پذیری کالاهایی خواهد داشت که انرژی‌های فسیلی بیشتری در فرایند تولید آنها استفاده شده است. بی‌شک فراگیر شدن این رویکرد، رقابت‌پذیری بخش عمده‌ای از کالاهای صادراتی کشور را در آینده نه‌چندان دور تحت تأثیر قرار می‌دهد.

نظر به اهمیت بررسی ابعاد مختلف این موضوع، سازمان‌دهی تحقیق بدین صورت است که پس از مقدمه، در بخش نخست، دلایل شکل‌گیری سازوکار تنظیم مرزی کربن تبیین می‌شود. در بخش دوم، به ارزیابی آثار سیاست تنظیم مرزی کربن پرداخته

1. Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM)

آب‌وهوایی اتخاذ کرده‌اند، به تدریج توسعه راهبردهای سازوکار تنظیم مرزی کربن را آغاز کرده‌اند شبکه اطلاع‌رسانی نفت و انرژی (شانا).

از این رو سازوکار تنظیم مرزی کربن برای از بین بردن هرگونه انگیزه انتقال تولید به کشورهایی با سیاست‌های تغییر اقلیم ضعیف‌تر، به تدریج آغاز شده است. چنین سازوکارهایی برای اعمال تعرفه بر کالاهای وارداتی بر اساس تفاوت میان سطح قیمت‌گذاری GHG تولیدکننده و قیمت کربن در حوزه واردات در نظر گرفته شده است. کشورهای که در پی هماهنگی بهتر ساختار سیستم تجاری با تعهد جامعه بین‌المللی برای مقابله با تغییرات آب‌وهوایی هستند، از سازمان تجارت جهانی خواسته‌اند برای اعمال تعرفه‌های سازوکار تنظیم مرزی کربن با ساختار مناسب مجوز دهد، اما کشورهای در حال توسعه نگران هستند که چنین تعرفه‌هایی به شیوه‌های تبعیض‌آمیز اجرایی شود.

کشورهای عضو اتحادیه اروپا پیش‌تاز استفاده از این سازوکار در راستای قاعده‌سازی‌های نوین در حوزه تجارت و تغییرات اقلیمی تلقی می‌شوند که در قالب آن، مالیات جدیدی با عنوان مالیات بر کربن بر برخی واردات این اتحادیه اعمال خواهد شد.

از منظر اتحادیه اروپا، سازوکار تنظیم مرزی کربن به‌عنوان ابزار کلیدی اتحادیه اروپا در راستای تعیین قیمت منصفانه برای کربن منتشرشده در فرایند تولید کالاهای وارداتی اتحادیه که از شدت کربن بالایی برخوردارند و نیز تشویق تولید صنعتی پاک‌تر در کشورهای غیر از اتحادیه اروپا طراحی شده است و

آمریکا و ژاپن نیز امکان اعمال سازوکار مشابه را اعلام کرده‌اند. این کشورها اعمال سازوکار تنظیمات مرزی کربن را در راستای مقابله با تغییرات اقلیمی و کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای در دیگر مناطق جهان هم‌زمان با سیاست‌های اعمالی خود برای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای اعلام کرده‌اند.

با سرعت گرفتن روندهای تغییر اقلیم و اتخاذ رویکردهای الزام‌آور با منشأ ایجاد آن، به تدریج الگوهای تولید و تجارت و توزیع منابع و هزینه‌های تجارت دچار تغییر جدی می‌شود.

این در حالی است که با توجه به تعهد جهانی برای توقف انتشار گازهای گلخانه‌ای، دولت‌هایی که نمی‌توانند قیمتی برای انتشار گازهای گلخانه‌ای اعمال کنند یا به‌گونه دیگر انتشار گازهای گلخانه‌ای را تنظیم می‌کنند، به ارائه یارانه‌های سنگین به تولیدکنندگان خود متهم می‌شوند. از دیگر سو، طیفی از کشورها و شرکت‌ها برای گریز از مالیات بر کربن، تولید را به کشورها یا مناطقی منتقل می‌کنند که استانداردهای محیط‌زیستی ضعیفی دارند و خود را ملزم به رعایت مالیات بر کربن نمی‌دانند. برای حذف هرگونه انگیزه برای انتقال تولید به مکان‌هایی با سیاست‌های تغییر اقلیم ضعیف‌تر، دولت‌هایی که سیاست‌های سخت‌گیرانه‌ای را برای مقابله با تغییرات

اعمال می‌شود، اما هنگامی که سازوکار تعدیل مرزی کربن در ۱ ژانویه سال ۲۰۲۶ کاملاً پیاده شود، واردکنندگان کالاهای مورد اشاره در بالا باید هر سال مقدار کالاهای وارد شده به اتحادیه اروپا در سال قبل و میزان انتشار گازهای گلخانه‌ای در فرایند تولید آنها را به مراجع ذیصلاح اعلام کنند. در صورتی که در فرایند تولید این کالاها، مالیات بر کربن طبق نرخ‌های اتحادیه اروپا در کشور مبدأ پرداخت شده باشد، چنین مالیاتی دوباره از واردکنندگان اخذ نخواهد شد. در غیر این صورت، واردکنندگان باید مالیات بر کربن را پرداخت کنند که میزان آن توسط اتحادیه اروپا تعیین می‌شود. اتحادیه اروپا به تدریج فهرست کالاها را گسترش می‌دهد و طیف دیگری از کالاهای با شدت کربن بالا را نیز مشمول این طرح خواهد کرد.

۲- ارزیابی آثار سیاست تنظیم مرزی کربن

مطالعه کمیسیون اروپا نشان داد که سازوکار تنظیم مرزی کربن منجر به افزایش واردات اتحادیه اروپا از کشورهای با انتشار کمتر تا ۱۰ درصد می‌شود. مطالعه سازمان تجارت جهانی نیز نشان می‌دهد که سازوکار تنظیم مرزی کربن منجر به افزایش اختلافات تجاری میان اتحادیه اروپا و شرکای تجاری اصلی آن می‌شود. بر مبنای مطالعه انجام شده توسط بانک اروپایی بازسازی و توسعه، سازوکار تنظیم مرزی کربن هزینه کسب‌وکارهایی را که کالاها را از کشورهایی با آلاینده‌گی بالاتر وارد می‌کنند، تا ۱۰ درصد افزایش می‌دهد. گفتنی است که این‌ها تنها

در چهارچوب آن، برابری هزینه‌ای که شرکت‌های اروپایی برای انتشار کربن در فرایند تولید کالاهای با شدت کربن بالا پرداخت می‌کنند، از طریق اعمال تعرفه متناسب بر این دسته از کالاهای وارداتی به این اتحادیه تضمین می‌شود.

در ۱۰ مه سال ۲۰۲۳، قانون‌گذاران اتحادیه اروپا، مقررات سازوکار تنظیم مرزی کربن را تصویب کردند. این مقررات یک روز پس از انتشار در مجله رسمی اتحادیه اروپا در ۱۶ مه سال ۲۰۲۳ رسماً لازم‌الاجرا شد. این مقررات در ابتدا به یک دوره انتقالی نیاز دارد که طی آن، تعهدات واردکنندگان در دوره انتقال محدود به گزارش‌دهی خواهد بود؛ هرچند آیین‌نامه‌های مرتبط برای گزارش‌دهی شرکت‌های واردکننده این کالاها به اتحادیه تا ابتدای سال ۲۰۲۴ تنظیم خواهد شد.

چنانچه این سازوکارها در تجارت بین‌الملل فراگیر شود، حتی اگر تحریم‌ها علیه اقتصاد کشور نیز برداشته شود، تولید و صادرات کالاهای با محتوای کربن بالا با کاهش عمده رقابت‌پذیری و افزایش قیمت مواجه خواهند بود.

این سازوکار در ابتدا برای واردات برخی کالاها که شدت کربن در فرایند تولید آنها بالاست و در معرض خطر عمده نشت کربن هستند از جمله سیمان، آهن، فولاد، آلومینیوم، کود، برق و هیدروژن

نداشته باشند، اشاره کرد. همچنین، می‌توان به سیاست‌های ناهماهنگ قیمت‌گذاری کربن، خطر نشت کربن و انتقال زنجیره تولید برخی کالاها به کشورهای با استاندارد ضعیف محیط‌زیستی اشاره کرد.

سازوکار تنظیم مرزی کربن آثار زیادی بر روابط اتحادیه اروپا با شرکای تجاری برتر دارد. برخی از مهم‌ترین این آثار از نگاه تحلیلگران موارد زیر است.

افزایش اختلافات تجاری: سازوکار تنظیم مرزی کربن احتمالاً منجر به افزایش اختلافات تجاری میان اتحادیه اروپا و شرکای تجاری اصلی آن می‌شود؛ عمدتاً به این دلیل که سازوکار تنظیم مرزی کربن می‌تواند به‌عنوان نوعی حمایت‌گرایی از سوی کشورهایی که مشمول رژیم قیمت‌گذاری کربن نیستند، تفسیر شود.

درج عبارت «گذار تدریجی از سوخت‌های فسیلی در نظام‌های انرژی به شیوه‌ای منصفانه، منظم و عادلانه» در متن نهایی موسوم به اجماع امارات که برای نخستین بار در متون مذاکرات جهانی اقلیمی آورده شد، آغازی برای کنار گذاشتن تدریجی نفت و گاز از نظام انرژی جهان تلقی می‌شود.

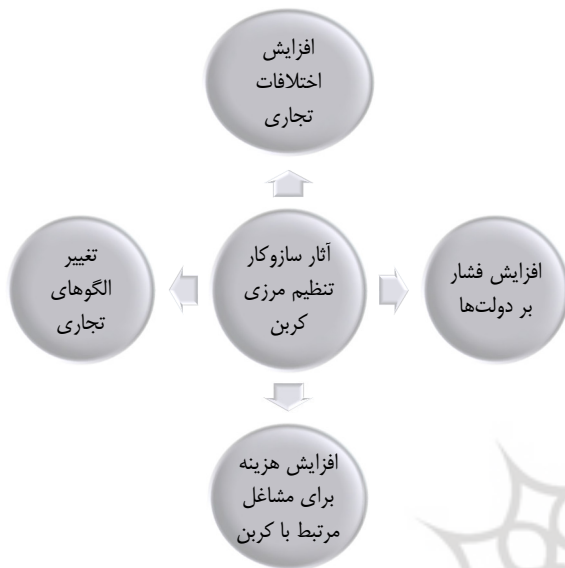
بخشی از تأثیرات بالقوه سازوکار تنظیم مرزی کربن بر روابط اتحادیه اروپا با شرکای تجاری برتر است و تأثیرات واقعی به عوامل متعددی از جمله چگونگی پیاده‌سازی سازوکار تنظیم مرزی کربن، واکنش کسب‌وکارها، دولت‌ها و نیز شرکای تجاری بستگی دارد.

سازوکار تنظیم مرزی کربن احتمالاً تأثیر زیادی بر روابط اتحادیه اروپا با چین و ایالات متحده خواهد داشت. چین صادرکننده عمده کالاهای با شدت کربن بالا به اتحادیه اروپاست و سازوکار تنظیم مرزی کربن هزینه‌های زیادی را بر این صادرات تحمیل می‌کند. طبق مطالعه کمیسیون اروپا، سازوکار تنظیم مرزی کربن قیمت فولاد وارداتی از چین را تا ۲۰ درصد افزایش می‌دهد و منجر به از دست رفتن بخشی از مشاغل در صنعت فولاد چین می‌شود. سازوکار تنظیم مرزی کربن قیمت آلومینیوم وارداتی اتحادیه اروپا از ایالات متحده را نیز تا ۱۰ درصد افزایش خواهد داد.

در جمع‌بندی از ارزیابی موجود در خصوص سازوکار تنظیم مرزی کربن می‌توان گفت کربن‌زدایی تجارت بین‌المللی به‌رغم داشتن مزایا در مقابله با انتشار گازهای گلخانه‌ای، با چالش‌های متعددی در اجرا نیز مواجه است که در گزارش بانک جهانی بر آن‌ها تأکید شده است. از جمله چالش‌های کربن‌زدایی از تجارت بین‌المللی می‌توان به فقدان شرایط منصفانه به‌ویژه برای کشورهای در حال توسعه که ممکن است منابع لازم را برای سرمایه‌گذاری در فناوری‌های پاک

شکل ۱- آثار سازوکار تنظیم مرزی کربن اتحادیه

اروپا بر تجارت بین‌الملل

مأخذ: بررسی‌های تحقیق.

۳- ملاحظات امنیت اقتصادی

اتحادیه اروپا از اول اکتبر سال ۲۰۲۳ (۹ مهر سال ۱۴۰۲) فاز نخست سازوکار تنظیم مرزی کربن را آغاز کرد. با توجه به آنچه تشریح شد، می‌توان دریافت که با سرعت گرفتن روندهای تغییر اقلیم و اتخاذ رویکردهای الزام‌آور با منشأ ایجاد آن، به تدریج الگوهای تولید و تجارت و توزیع منابع و هزینه‌های تجارت دچار تغییر جدی می‌شود. شکل‌گیری انواع سازوکارهای تعدیل مرزی و قیمت‌گذاری کربن را می‌توان نخستین نشانه این تحولات دانست. در فاز نخست این برنامه، واردکنندگان آلومینیوم، سیمان، برق، کود، هیدروژن،

سازوکار تنظیم مرزی کربن احتمالاً

تأثیر زیادی بر روابط اتحادیه اروپا با

چین و ایالات متحده خواهد داشت.

تغییر الگوهای تجاری: سازوکار تنظیم مرزی

کربن احتمالاً منجر به تغییر الگوهای تجاری میان اتحادیه اروپا و شرکای تجاری اصلی آن می‌شود؛ زیرا واردات کالاها از کشورهای با آلاینده‌گی بالاتر را برای شرکت‌ها گران‌تر می‌کند. در نتیجه، ممکن است شرکت‌ها یا به دنبال تأمین کالاهای خود از کشورهای با آلاینده‌گی کمتری بروند یا در روش‌های تولید بدون کربن سرمایه‌گذاری کنند.

افزایش هزینه برای مشاغل مرتبط با کربن: با

اعمال سازوکار تنظیم مرزی کربن احتمالاً هزینه‌های مشاغلی که کالاها را از کشورهای با آلاینده‌گی بالاتر وارد می‌کنند، افزایش خواهد یافت.

افزایش فشار بر دولت‌ها: سازوکار تنظیم مرزی

کربن احتمالاً فشار بر دولت‌ها به‌ویژه شرکای تجاری برتر اتحادیه اروپا را برای اتخاذ سیاست‌های سخت‌گیرانه‌تر در مورد تغییرات آب‌وهوایی افزایش می‌دهد. اگر دولت‌ها اقدامات مهمی در این راستا انجام ندهند، احتمالاً در میان‌مدت با محدودیت‌های فزاینده‌ای در بازار بزرگ اروپا مواجه خواهند شد. در بخش بعدی آثار اجرای این سازوکار بر اقتصاد ایران مورد بررسی قرار می‌گیرد.

اتحادیه اروپا برای حفظ رقابت‌پذیری تولیدات خود و مقابله با نشت کربن، سازوکار تنظیمات مرزی کربن را که در توافق سبز این اتحادیه آورده شده، با عنوان دوره گذار ۴ اجرایی کرده است و مرحله قطعی آن را از سال ۲۰۲۶ اجرایی خواهد کرد. ایالات متحده آمریکا و ژاپن نیز امکان اعمال سازوکار مشابه را اعلام کرده‌اند.

نتیجه‌گیری و پیشنهاد راهکارها

هم‌اکنون تغییرات اقلیمی و مسائل و چالش‌های آن در حال تبدیل شدن به یکی از نگرانی‌های اصلی زیست در کره زمین است. اجلاس و پیمان‌های محیط‌زیستی و سیاست‌ها و سازوکارهای اتخاذ شده در این خصوص نیز در راستای افزایش اهمیت این موضوعات است. سازوکار تنظیم مرزی کربن اتحادیه اروپا با هدف الزامی کردن میزان کربن استفاده‌شده در فرایندهای مختلف تولید کالاها، رقابت‌پذیری کالاهای با محتوای کربن بالا برای ورود به این اتحادیه را با چالش جدی مواجه خواهد ساخت. اتخاذ رویکردهای مشابه توسط ایالات متحده و ژاپن و احتمال روی آوردن کشورهای بیشتر به چنین سازوکارهایی، زنگ خطر جدی برای رقابت‌پذیری صادرات بخش عمده‌ای از کالاهای کشور در آینده نه‌چندان دور خواهد بود که باید با تدابیر کارا و مبتنی

آهن و فولاد ملزم شده‌اند آلودگی‌های کربن «نهان» را که در فرایند تولید و حمل‌ونقل تولید می‌شود، گزارش کنند. طبق این سازوکار، کالاهای وارداتی به اتحادیه اروپا که فرایند تولید آن‌ها همراه با انتشار کربن شایان توجهی است، مشمول مالیات می‌شوند. اتخاذ رویکردهای مشابه با سازوکار تنظیم مرزی کربن اتحادیه اروپا در نقاط مختلف دنیا رقابت‌پذیری صادرات محصولات مهم کشور از جمله فولاد را که ارزآوری صادراتی عمده‌ای دارد، دستخوش تغییر جدی می‌کند. فولاد کشور بنا به دلایل مختلف از جمله قیمت رقابتی، مشتریان خوبی در سراسر دنیا دارد. خاطرنشان می‌شود یکی از دلایل رقابت‌پذیری فولاد کشورمان، هزینه به‌نسبت پایین سوخت دریافتی است که به نظر می‌رسد رقابت‌پذیری چنین صنایعی در کشور با تهدید جدی مواجه خواهد شد. بنابراین، چنانچه این سازوکارها در تجارت بین‌الملل فراگیر شود، حتی اگر تحریم‌ها علیه اقتصاد کشور نیز برداشته شود، تولید و صادرات کالاهای با محتوای کربن بالا با کاهش عمده رقابت‌پذیری و افزایش قیمت مواجه خواهند بود. بنابراین، کشور ناگزیر از بازاندیشی و تطبیق سیاست‌های تجاری با الگوهای در حال تحول تجارت جهانی در مواجهه هوشمندانه با رویکردهای کشورهای دنیا در خصوص مسئله تغییر اقلیم است. در این مسیر، اندیشه راهبردی بهینه و به‌دور از ساده‌انگاری‌های زیست‌محیطی که تهدیدکننده امنیت اقتصادی کشور است، ضروری به نظر می‌رسد.

- استفاده از اعتبار صندوق‌های بین‌المللی حمایت از کاهش کربن در صنایع عمده کشور: باید بهره‌برداری از ظرفیت معاهدات بین‌المللی محیط‌زیستی در راستای استفاده از اعتبار صندوق‌های مالی طراحی شده بیشتر مورد توجه قرار گیرد. در حال حاضر ۱۶ پروژه CDM^۱ برای کشور تعریف و ثبت شده است؛ هرچند تأمین مالی آن‌ها در چهارچوب پیمان پاریس صورت نگرفته است. این در حالی است که کشوری مانند چین بیش از ۶۰۰ پروژه CDM را تعریف و از طریق اعتبار صندوق تأمین مالی کرده است.

منابع

- شبکه اطلاع‌رسانی نفت و انرژی (شانا).
- Alliance of CEO Climate Leaders share open letter to world leaders for COP28, (<https://www.weforum.org/>).

بر سناریوهای واقعی و منافع ملی، راهکارهایی از جمله موارد زیر را در این باره دنبال کرد.

- بازاریابی و تطبیق سیاست‌های صنعتی و تجاری کشور با تحولات نوظهور زیست‌محیطی: همان‌طور که در این تحقیق مورد بررسی قرار گرفت، فراگیر شدن استفاده از محدودیت‌های تعرفه‌ای روی تجارت کالاهای با محتوای کربن بالا توسط کشورها و مناطق مختلف دنیا، صادرات طیف گسترده‌ای از کالاهای کشور از جمله فولاد و پتروشیمی را که انرژی‌بری بالایی در تولید دارند، دستخوش محدودیت جدی می‌کند. بنابراین، ضروری است تا سیاست‌های صنعتی و تجاری کشور در برنامه زمانی بهینه در تطابق با الگوهای در حال تحول تجارت جهانی، بازتنظیم و طراحی شود.

- مواجهه هوشمندانه با الزامات محیط‌زیستی و تغییر اقلیم با تمرکز بر گسترش انرژی‌های تجدیدپذیر در کشور: آمادگی و برنامه‌ریزی برای پشتیبانی در استفاده بهینه از انرژی‌های پاک و سبز، سیاست هوشمندانه‌ای است که باید از سوی کشور دنبال شود. این رویکرد نه تنها موجب تنوع‌بخشی به اقتصاد داخلی کشور می‌شود، بلکه در میان‌مدت به کشور نوعی قدرت نرم و اعتبار بین‌المللی می‌بخشد. در بلندمدت نیز آن را از خطر انزوای و تعهدات حقوقی بین‌المللی محیط‌زیستی به دلیل عدم همراهی با تصمیمات جامعه جهانی در حوزه دریایی و هوایی دور خواهد کرد.